

Puolivuosikatsauksen tiedotustilaisuus 8.8.2019 klo 13.00

Tiedotustilaisuuden puheenvuorot

Asuntomarkkinan tila, puolivuosisikatsaus sekä strategian tilannekuva ja painopisteet

Petri Roininen, hallituksen puheenjohtaja

Ovaron asuntojen myynnin kehitys

Pekka Komulainen, kiinteistökehitysjohtaja

Kiinteistöjen vuokraus ja ylläpito

Timo Tanskanen, kiinteistöjohtaja

Asuntomarkkinan tila, puolivuosikatsaus sekä strategian tilannekuva ja painopisteet

VUOKRA-ASUNTOMARKKINA KASVAA, KANSAINVÄLISTYY JA ARVOPAPERISTUU

Suomi on edelleen omistusasuntojen luvattu maa

- 2.500.000 asuntoa - 1.700.000 omistusasuntoa
- 800.000 vuokra-asuntoa - ½ ARA

Vuokra-asuminen on kasvuala

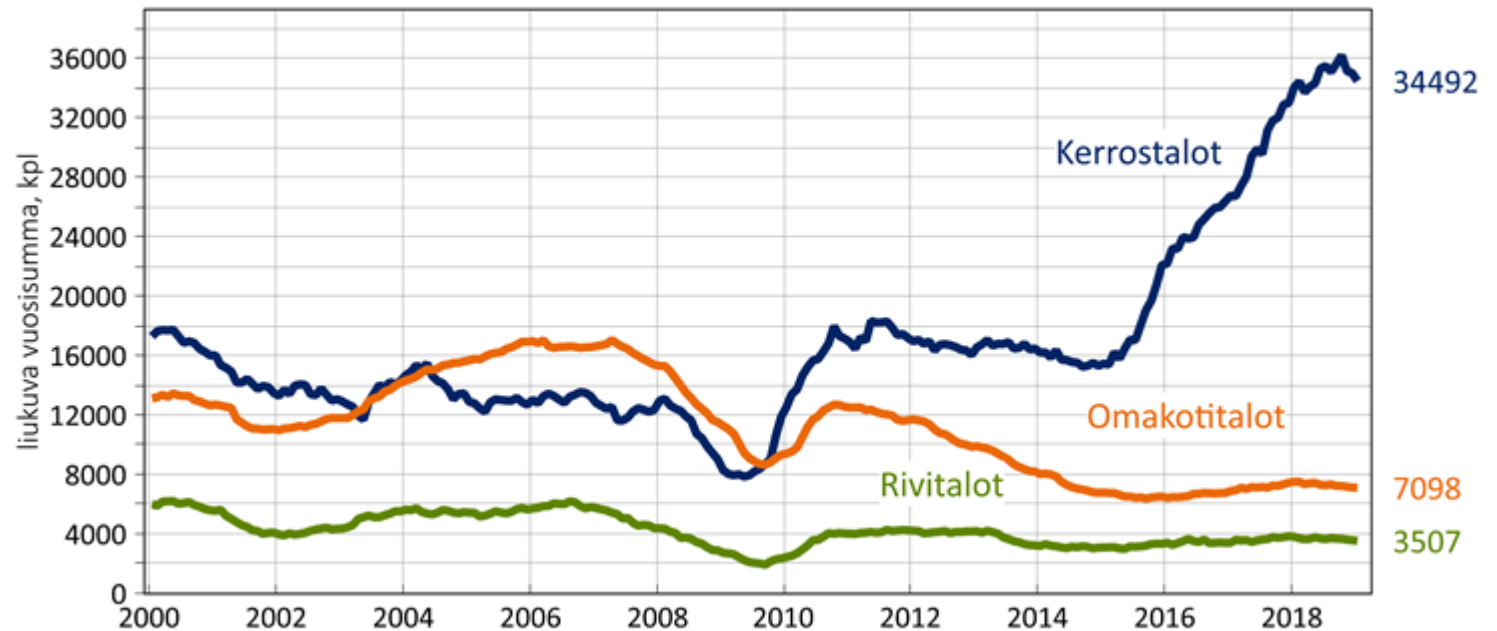
- Kaupungistuminen ja liikkuvuus lisäävät vuokra-asumista
- Yhä useampi kysyy - pääomat seinissä vai muualla?
- Ei-neutraali verotus ja yläsegmentin tarjonnan puute

Asuntomarkkina arvopaperistuu ja kansainvälistyy

- Listatut asunto-osakkeet ja rahastot 2000-luvun tuotteita
- Portfoliokaupoissa yhä useammin ulkomainen osapuoli

UUSIEN ASUNTOJEN ALOITUKSET HUIPUSSA – KÄÄNNE KEVÄELLÄ 2019 ALASPÄIN?

Asuntoaloitukset talotyypeittäin

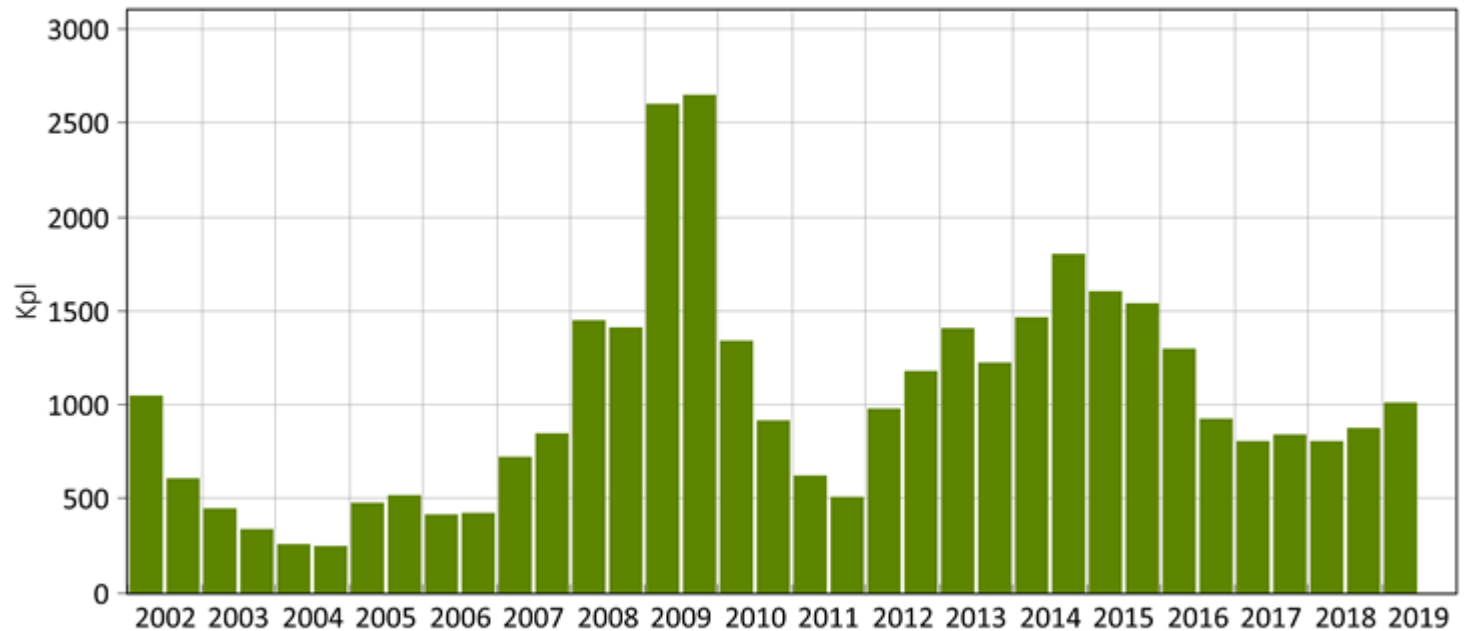

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

23.4.2019

MYYMÄTTÖMÄTTÖMIEN UUSIEN ASUNTOJEN MÄÄRÄ KASVANUT, MUTTA NORMAALITASOLLA

Valmiiden myynnissä olevien asuntojen määrä

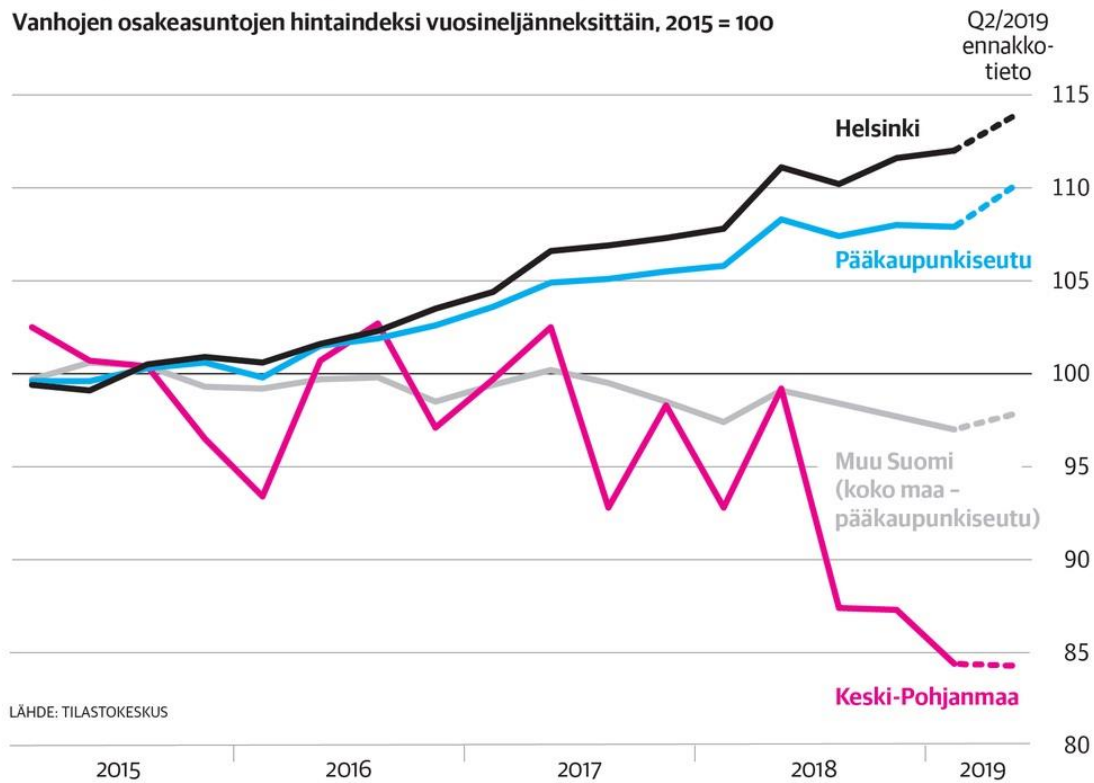
Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT, Asuntotuotantokysely

23.4.2019

ASUNTOJEN HINTAKEHITYS VAHVASTI ERIYTUNYT

Vanhojen osakeasuntojen hinnat ovat eriytyneet selvästi alueittain v:sta 2015

Vanhojen osakeasuntojen hintaindeksi vuosineljänneksittäin, 2015 = 100

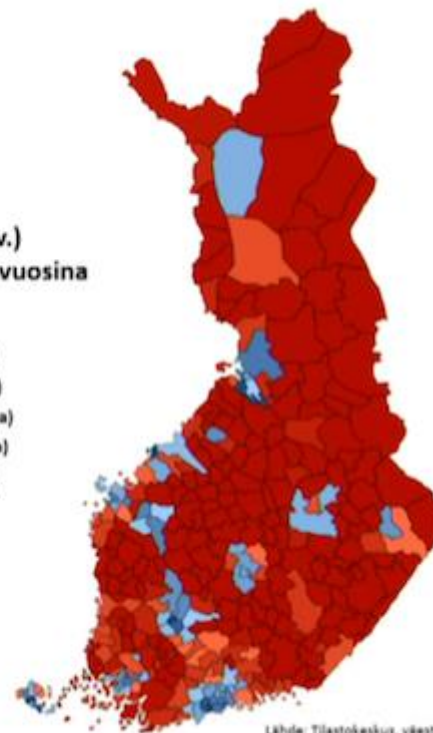

TYÖIKÄISEN VÄESTÖN KESKITTYMINEN JATKUU

Työikäisen väestön määrä vähenee 5/6 kunnassa vuoteen 2030 mennessä

Työikäisen väestön määrä kasvaa ennusteen mukaan vain 49 kunnassa vuoteen 2030 mennessä. Alueellisesti kasvu keskittyy pk-seudulle (+ 63 000) ja osaan suurista ja keskisuurista kaupunkiseuduista

Työikäisen (22-62 v.) väestön muutos% vuosina 2015-2030

Lähde: Tilastokeskus, väestöennuste (2015)
Kartta ja analyysi: Timo ja Rasmus Aho 2017

ASUNTOMARKKINA – YHTEENVETO

Kaupungistuminen jatkuu ja vuokra-asuminen valtaa alaa

- HSL ja yliopistokaupungit vetävät
- Uudistuotannon keskittyminen
- menossa käänne kohti normaalimpaa uudistuotantoa

Keskuskuntien vahvistuminen ja kaupunkirakenteen tiivistyminen

- Sijaintia neliöiden kaikissa asukasryhmissä

Nurmijärvi-ilmiö hiipuu, muuttotappiosta hintatappioita

- Riihimäki, Kerava, Nurmijärvi olleet olleet haasteelliset
- Taantuvat paikkakunnat haasteellisia arvonkehitykselle

Markkina monipuolistuu

- Arvopaperistumisen ja kansainvälistymisen myötä

OVARON SIJOITUKSET H1 2019

– HSL-alue ja yliopistokaupungit 64 % euroista

HSL-alue			56 173 063	35 %
Tre			7 000 098	4 %
Tku			13 269 177	8 %
Oulu			3 968 661	2 %
Jlä			4 809 953	3 %
Lahti			12 823 272	8 %
Nurmijärvi			5 379 674	3 %
Rovaniemi			3 987 106	2 %
Hämeenlinna			8 379 504	5 %
Pori			4 703 597	3 %
Porvoo			6 496 427	4 %
Riihimäki			1 274 178	1 %
Hyvinkää			1 565 916	1 %
Vaasa			2 303 765	1 %
Yhteensä			129 830 624	80 %
HSL ja yliop. Kaup			104 335 094	64 %

Strategiset tavoitteet 2021

- esitetty pääomamarkkinapäivässä 28.10.2018

- Ydinsalkun vuokrauksen tehostaminen ja sijoitussalkun muokkaus kannattavammaksi
- Muun toiminnan salkusta luopuminen kolmen vuoden kuluessa
- Operatiivinen tulos (EPRA) moninkertaistuu 2017 verrattuna
- Omavaraisuus min 45 % ja rahoituskustannusten alentaminen
- Saneerauksen jälkeinen oman pääoman tuottotavoite 10 % muodostuen kassavirrallisesta tuloksesta ja osakekohtaisen nettovarallisuuden kasvusta
- Voitonjako joko osinkoina tai omien osakkeiden ostamisena

STRATEGIA - TILANNEKUVA H1 2019

Toteutunut tavoitellusti

- Asuntojen myynti edellä strategiauraa, yhteensä 91 kpl / 20,5 M€
- H1 2019 likvidit varat 6,9 M€,

Edistytty, mutta odotettua hitaammin tai vähemmän

- Ydintoiminnan vuokrausaste on noussut 82,5->85,9 %
- Ydintoiminnan nettotuotto parantunut 4,4 % -> 4,8 %
- Omien osakkeiden hankinnat - yhteensä n 180.000 kpl / 2 % kaikista
- Ensimmäinen erääntyvä laina uudistettu, 8 M€ / yhteensä emolla 38 M€
- Omavaraisuusaste 43,3 %, tavoite 45 %

Selvästi jäljessä tai tullut negatiivisia tuloksia

- Kannattavuus hyvin kaukana tavoitetasoista
- Hallinnon ja ylläpidon kulutaso liian korkea, lisäksi saneerauksen kulut
- Ei kiinteistöjen vaihtoja / ei uusia tuottoja

H1 2019 - yhteenveto

Keskeiset tunnusluvut								
	4-6/2019	4-6/2018	muutos	1-6/2019	1-6/2018	muutos	1-12/2018	
Liikevaihto, t€	2 794	3 270	-14,6 %	5 733	6 564	-12,7 %	12 813	
Nettotuotto, t€	1 696	1 891	-10,3 %	2 909	3 577	-18,7 %	7 417	
Katsauskauden tulos, t€	-1 521	305	-598,7 %	-2 332	-1 450	---	-14 685	
Tulos/osake, laimentamaton, €	-0,16	0,03	-633,3 %	-0,24	-0,15	---	-1,53	
Taseen loppusumma, M€	175,2	198,2	-11,6 %	175,2	198,2	-11,6 %	183,2	
Rahavarat, M€	6,9	3,0	130,0 %	6,9	3,0	130,0 %	3,6	
Vaihtoehtoiset tunnusluvut								
Operatiivinen tulos (EPRA), t €	262	566	-53,7 %	28	823	-96,6 %	1 354	
EPRA-tulos/osake, €	0,03	0,06	-50,0 %	0,00	0,09	---	0,14	
Nettovarallisuus/osake (EPRA), €	8,31	9,59	-13,3 %	8,31	9,59	-13,3 %	8,55	

Ohjeistusmuutos 7.8.2019

Ovaro päivitti ohjeistustaan pörssitiedotteella 7.8.2019. Uusi ohjeistus:

- Ovaro Kiinteistösijoitus arvioi vuoden 2019 operatiivisen tuloksen (EPRA-tulos) olevan alhaisempi kuin vuonna 2018.

Aiempi, 18.6.2019 tiedotettu ohjeistus oli:

- Ovaro Kiinteistösijoitus arvioi vuoden 2019 operatiivisen tuloksen (EPRA-tulos) olevan samalla tasolla tai hieman alhaisempi kuin vuonna 2018.

STRATEGIA – PAINOPISTEET

Tuloksen parantaminen

- Ydintoiminnan tuottotason nostaminen kaikin keinoin
- Toimintojen organisointi ja alihankintaverkosto – laatu että kustannustaso
- Uudet tuotot - myös vaihdot uusien tuottojen saamiseksi
- Rahoitusratkaisujen jälkeen uudet tuottokohteet

Rahoituksen uudistaminen

- Myyntien jatkaminen ja likviditeetin parantaminen
- rahoitusneuvottelut

Omien osakkeiden ostamisen jatkaminen

Osakepääoman alentaminen / oman pääoman rakenteellinen muutos

Toimitusjohtajavaihdos

Yleinen toimeenpanon tehostaminen – hallitus lisää operatiivista vastuuta

Ovaron asuntojen myyntiprojekti

Pekka Komulainen

KIINTEISTÖKANTA 09/2018

- 40 paikkakuntaa
- 127 kohdetta
- n. 1600 asuntoa
- 102.000 m²

SALKKUJAKO

Tavoitteet

- Parantaa Ovaron kannattavuutta
- Pienentää velkavastuita ml yhtiölainaosuudet
- Yksinkertaistaa hallinnointia vähentämällä kohteiden lukumäärää

Salkut

- Vuokrasalkku (Ydintoiminta)
- Myyntisalkku (Muu toiminta)

SALKUTUKSEN KRITEERIT

- **Myyntisalkku**
- **(muu toiminta)**
- Yhtiölaina > 40%
- Matala tuotto
- Hinta > 3000 €/m²
- Omistusosuus < 50%
- Asuntoja 1-5/ kohde
- Pinta-ala > 60 m²
- Ikä < 10 v

Vuokrasalkku (ydintoiminta)

- Soveltuvuus vuokraukseen
- Pieniä asuntoja
- Merkittävä omistusosuus
- Hyvä vuokratuotto
- Positiivinen kassavirta

MYYNTISALKKU 30.9.2018

- Paikkakuntia 30
- Kohteita 71 kpl
- Asuntoja 275 kpl, n. 20.400 m²
- Asunnot uudehkoja, rakennettu 2012-2015
- Keskipinta-ala n. 75 m²

TEHDYT TOIMENPITEET /MYYNTISALKKU

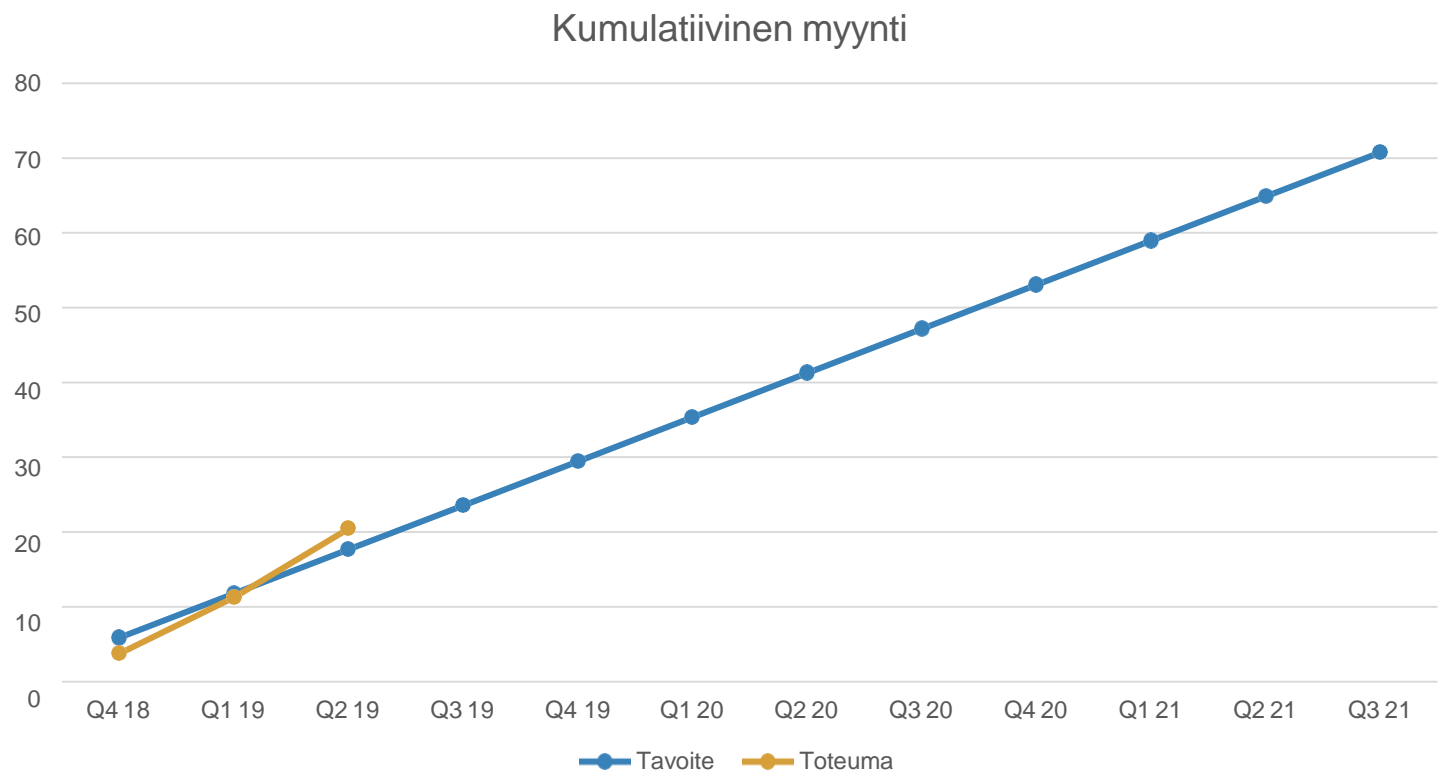
- Välittäjäverkostossa n. 30 yhteistyökumppania. Alueittain on valittu parhaat kumppanit.
- Hinnoittelu markkinaehtoisesti huoneistoittain, joissa huomioitu asuntokohtaiset ominaisuudet (toimivuus, näkymät, kerrosjyvitys, huoneiston kunto jne).
- Kaikille vuokralaisille on tarjottu mahdollisuus ostaa vuokraamansa asunto.
- Vuokrasopimuksia on irtisanottu suunnitelmallisesti, jotta myynnissä on kattava valikoima asuntoja.
- Markkinatilanteen muutoksiin reagoidaan aktiivisesti.

TEHDYT KAUPAT Q4/2018 – Q2/ 2019

Tehdyt kaupat	Kpl	Pinta-ala	Kuntia	Velaton hinta T€
Q4 2018	17	1193	12	3791
Q1 2019	28	1991	14	7516
Q2 2019	31	2309	13	9176
yhteensä	91	6211	21	20483
Lainaosuudet				-12376
Kassavaikutus				8 107

Kauppojen tulosvaikutus vuonna 2019 on – 0,590 t€ (- 3,5 %)

Kumulatiivinen myynti Q4/18 ->

PAIKKAKUNNAT, JOISSA TEHTY KAUPPOJA

- Helsinki
- Espoo
- Vantaa
- Kauniainen
- Kirkkonummi
- Järvenpää
- Hyvinkää
- Sipoo
- Tampere
- Turku
- Naantali
- Raisio
- Lahti
- Jyväskylä
- Vaasa
- Oulu
- Lempäälä
- Paimio
- Mikkeli
- Heinola
- Savonlinna

MYYNTISALKKU 30.6.2019

- Kohteita 58 kpl
- Asuntoja 192 kpl, n. 14.500 m²
- Asunnot uudehkoja, rakennettu 2012-2015
- Velaton tasearvo 51 MEUR (n. 3500 €/m²)
- Yhtiölainaosuudet n. 30 MEUR (n. 60%)

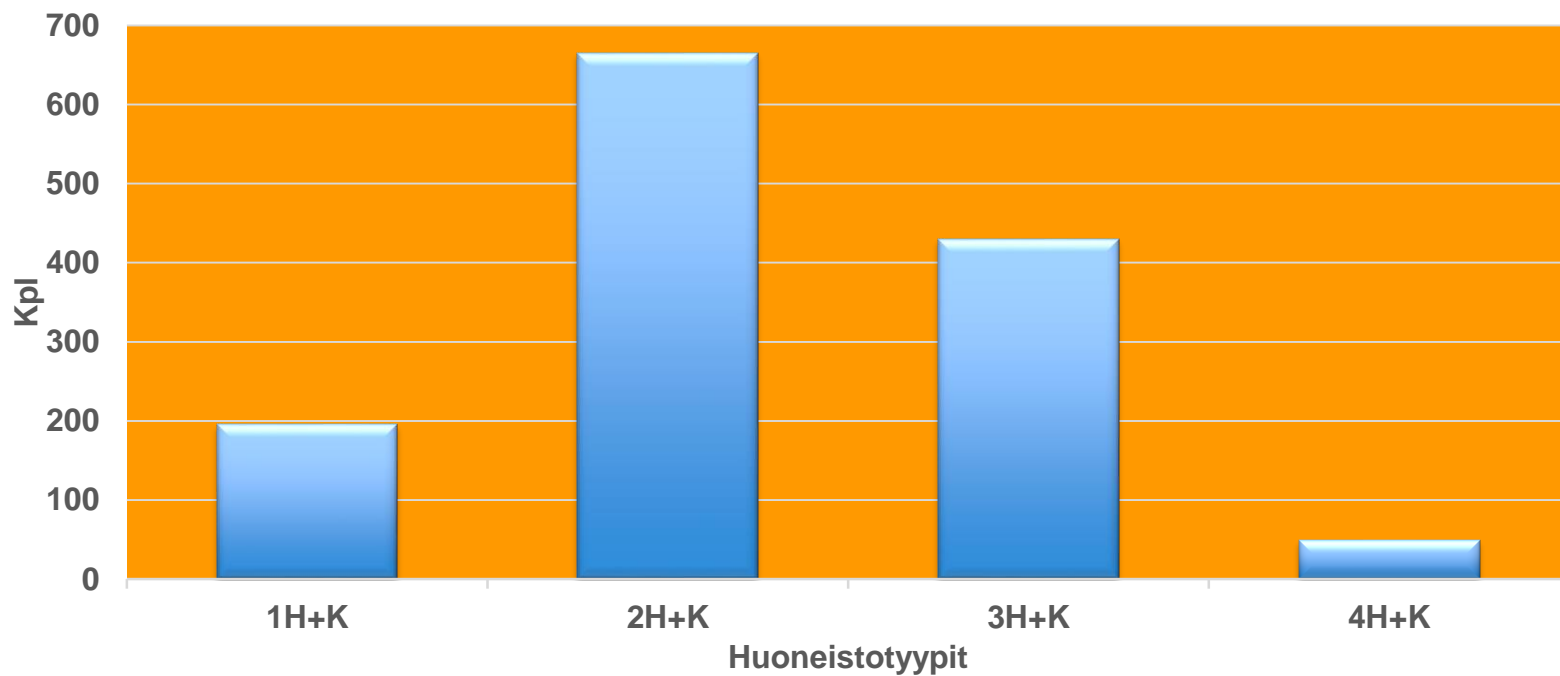
Ovaro
Kiinteistösijoitus

Vuokraus ja ylläpito 1-6/2019 Timo Tanskanen

Ydintoimintasalkku 1-6/2019

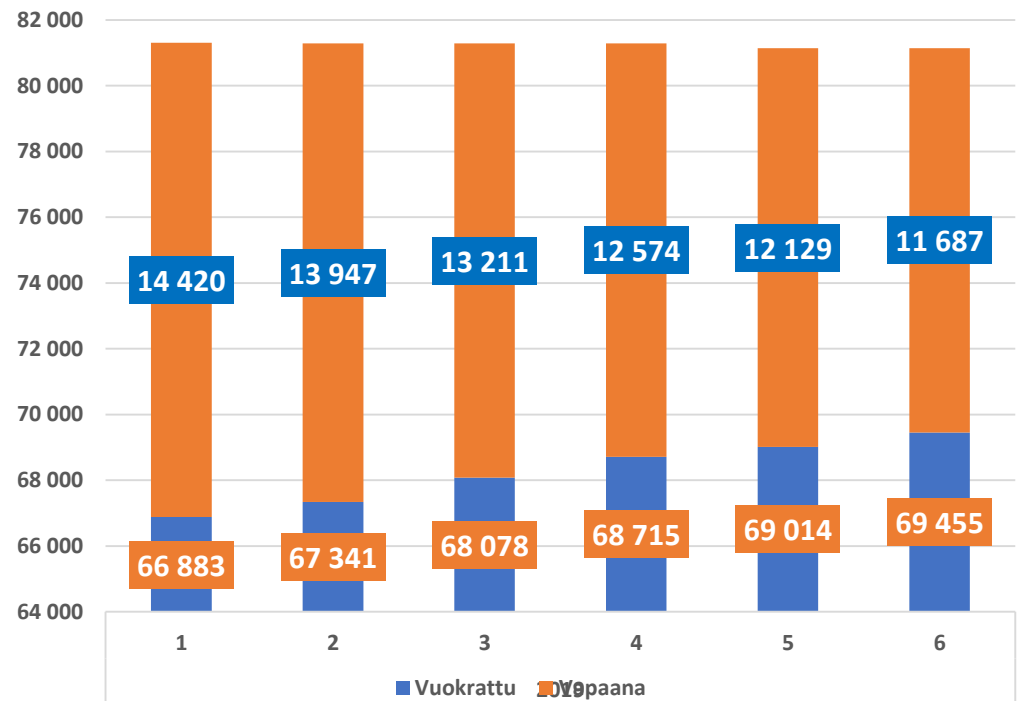
- 57 taloyhtiötä
- 1 295 asuinhuoneistoa
- 24 liike-/työtilaa
- Yhteensä 81 143 m²
- Keskipinta-ala 61,0 m²
- Rakennusvuodet 1920-2016
- Velaton bruttoarvo 109,5 MEUR
- Yhtiölaina 19,5 MEUR

Ydintoimintasalkun huoneistojakauma 6/2019

Ydintoimintasalkun käyttöasteen kehitys 1-6/2019

- Pinta-alapohjainen käyttöaste on kehittynyt **82,5% -> 85,9%** tarkastelujaksolla
- Käyttöasteen nousu perustuu markkinahinnoitteluun, kohdekohtaiseen vakuuskäytäntöön ja vuokravälityksen tehostamiseen
- Vuokrauksen haasteena on vuokralaisten vaihtuvuus ja vapautuvien asuntojen heikko kunto

Vuokrauksen toimenpiteitä 1-6/2019

- Vuokrahinnoittelua tarkastellaan viikoittain markkinaehtoisesti, taloyhtiön ja huoneiston ominaisuudet huomioiden.
- Käyttöasteen ja vaihtuvuuden seuranta taloyhtiöittäin kuukausittain
  - Vaihtuvuus ollut noin 3% yhtiön koko kannassa
- Vuokrankorotukset toteutettiin 1.1.-1.4.2019
  - Vuokrankorotukset olivat 0-3,25%
  - n. 1 300 sopimusta käsiteltiin huomioiden vuokrasopimuksen ehdot, taloyhtiön kunto, sijainti ja yhtiön käyttöaste
- Vuokrasopimusehtojen ja vuokralaiskriteerien uudistaminen
- Perintäprosessin tehostaminen
- Aktiivinen huoneistojen katselmointi omistajan taholta managerin ja huollon kanssa

Ylläpidon toimenpiteitä 1-6/2019

- Taloyhtiöiden suunnitelmallinen ylläpito-, vuosikorjaus- ja pts-budjettien laadinta => seuranta neljännesvuosi -tasolla
- Huoneistoremonteissa priorisoidaan taloyhtiöitä ja huoneistotyyppettä, joihin kohdistuu suurin vuokralaiskysyntä, joissa vajaakäyttöaika pystytään minimoimaan ja joihin investoimalla saadaan paras tuotto.
- Materiaali- ja kalustehankintakulujen optimoiminen
- Huoltoyhtiöiden toiminnan ja raportoinnin tehostaminen

Ydintoimintasalkun nettotuotto 12/2018-6/2019

- Ydintoiminnan nettotuotto on parantunut **4,4% -> 4,8%** tarkastelujaksolla
- Nettotuoton nousu johtuu pääasiallisesti salkun vuokratuottojen kasvusta

